

Voortgangsrapportage Plan van aanpak Welzijn geitenbokken

Op 16 november 2017 hebben vertegenwoordigers van LTO Nederland en de Nederlandse Geiten Zuivel Organisatie het *Plan van aanpak welzijn geitenbokjes* aangeboden op het ministerie van LNV. Het plan van aanpak heeft als doelstelling om het welzijnsniveau van alle geitenlammeren te verbeteren. In deze voortgangsrapportage wordt de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het plan van aanpak weergegeven.

Borging uitvalspercentage

Met ingang van 1 januari 2018 is binnen het kwaliteitssysteem (KwaliGeit) een normering opgenomen voor het bewaken van de lammersterfte conform de definitie in het plan van aanpak. (zie onderstaand.)

- 3.2.6 Lammersterfte. De melkgeitenhouder is verantwoordelijk voor het sterftepercentage van alle op zijn bedrijf geboren lammeren, tot een leeftijd van 21 dagen na de melddatum, ongeacht de afvoer/ verblijfplaats. Het lammersterfte-percentage van het melkgeitenbedrijf ligt onder de actiewaarde. Na afloop van ieder kwartaal wordt getoetst of het rollend jaargemiddelde onder de actiewaarde ligt. Indien het lammersterfte-percentage hoger is dan de actiewaarde wordt de geitenhouder geïnformeerd over de voor hem geldende inspanningsverplichting. Tevens wordt de geitenhouder geïnformeerd als zijn rollend jaargemiddelde in het signaleringsgebied ligt. De signalerings- en actiewaarden zijn onderstaand vermeld.

Kwartaal	Signaleringsgebied	Actiegebied
2018 kwartaal 4 t/m 2020 kwartaal 3	> 12,3% - 19,6%	> 19,6%
Vanaf 2020 kwartaal 4	> 9,3% - 12,3%	> 12,3%

Vervolgens is in het eerste halfjaar een webapplicatie (www.bokkenwelzijn.nl) ontwikkeld om de lammersterfte inzichtelijk te maken voor de melkgeitenhouders, hun zuivelonderneming en het kwaliteitssysteem. Na het verstrekken van een elektronische machtiging wordt binnen deze webapplicatie op basis van de gegevens uit de I&R-database per kwartaal het rollend jaargemiddelde van het lammersterfte-percentage berekend en gepresenteerd. Daarnaast worden na afloop van elk kwartaal de berekende percentages uitgewisseld naar het kwaliteitssysteem.

Omdat pas na afloop van het 4^e kwartaal van 2018 voor het eerst een volledig jaargemiddelde berekend kan worden, vindt de eerste toetsing op de norm plaats in het eerste kwartaal van 2019. Vanaf het tweede kwartaal 2018 zijn alle geitenhouders ieder kwartaal vanuit het kwaliteitssysteem per brief geïnformeerd over hun situatie met betrekking tot de lammersterfte. De groep geitenhouders die nog geen machtiging had afgegeven is in deze brief aangespoord om dit zo snel mogelijk te doen om zodoende inzicht te krijgen in hun situatie. De groep die in het actiegebied dreigt te komen, is aangespoord om maatregelen te nemen om te voorkomen dat zij ook

daadwerkelijk in het actiegebied terechtkomen. De groep die in het signaleringsgebied dreigt te komen, is gewaarschuwd en gevraagd de vinger aan de pols te houden. De groep die zich vooralsnog in het streefgebied bevindt is gecompimenteerd met hun tussentijds resultaat.

Eind 2018 had 70% van de deelnemers binnen het kwaliteitssysteem een machtiging afgegeven, voor het gebruik van I&R data ten behoeve van het berekenen van het lammersterfte-percentage. Bedrijven die nog geen machtiging hebben afgegeven zullen binnenkort aangeschreven worden. In dit schrijven wordt vermeld dat het binnen het kwaliteitssysteem verplicht is deze machtiging af te geven om de betreffende norm te kunnen bewaken. Het niet afgeven van de machtiging leidt uiteindelijk tot het intrekken van de erkenning. Daarnaast zal in februari 2019 de eerste toetsing op het rollend jaargemiddelde plaatsvinden. Bedrijven die zich dan in het actiegebied bevinden, krijgen dan de verplichting om samen met zijn 1-op-1 dierenarts en een vertegenwoordiger van de zuivelonderneming een plan van aanpak op te stellen en uit te voeren. Indien de betreffende bedrijven geen plan van aanpak opstellen of de vastgelegde maatregelen niet uitvoeren, dan volgt intrekking van de erkenning.

Stimuleren afmesten lammeren op eigen bedrijf

Binnen het initiatief Duurzame Geitenzuivelketen (DGZK) is binnen het thema Diergezondheid en dierenwelzijn ook een onderdeel opgenomen ter stimulering van het afmesten van boklammeren op het eigen bedrijf. Deelname aan het duurzaamheidsprogramma van DGZK is vrijwillig en mogelijk vanaf 2018. In dit eerste jaar heeft 33% van de deelnemende bedrijven meer dan 10% van de bokjes op het eigen bedrijf afgemest.

Ervaringen en signalen uit de praktijk

Er is nog steeds een breed draagvlak onder melkgeitenhouders voor het Plan van Aanpak. Tijdens de drie regiobijeenkomsten in november/december 2018 is dit anoniem gepeild met een digitale stemming. Hierbij heeft 100% van de stemmers aangegeven dat de sector ook in de toekomst zelf de regie moet pakken op het thema sterfte bij geitenlammeren.

Veel geitenhouders willen zelf hun boklammeren afmesten op het eigen bedrijf. Zij willen graag zelf de controle houden over de periode dat zij verantwoordelijk zijn voor het welzijn van de lammeren. Dit blijkt ondermeer uit een mededeling door de marktleider, dat er een grote verkoop van drinkautomaten is ontstaan aan geitenhouders die hun boklammeren op hun eigen bedrijf willen afmesten. Het is daarbij voor hen wel frustrerend dat zij dit in een aantal gevallen niet kunnen uitvoeren, omdat de hiervoor benodigde vergunningen niet verleend (kunnen) worden.

Tot 2017 waren er drie handelaren die jonge boklammeren verzamelden en op gespecialiseerde mesterijen grootbrachten. Naar aanleiding van de actualiteiten zijn twee van deze drie hiermee gestopt. Ze halen nu alleen nog maar dieren op die rechtstreeks naar de slacht gaan. Een aantal

mesters is mede hierdoor ook gestopt. Andere bokkenmesters maken nu rechtstreeks afspraken met melkgeitenhouders.

Geitenhouders die veel sneller dan de wettelijke termijn hun dier oormerken en in het I&R-systeem melden, vinden dat zij door de huidige berekeningswijze benadeeld worden ten opzichte van collega's, die hun lammeren later binnen de wettelijke termijn oormerken en aanmelden. Op basis van de huidige I&R-registratie is het niet mogelijk om per bedrijf inzicht te krijgen hoeveel lammeren geboren worden en sterven zonder dat zij geoormerkt worden.

De aangescherpte privacywetgeving heeft ertoe geleid dat RVO pas op zijn vroegst 1 maand na het afgeven van de machtiging door de geitenhouder toestaat dat gegevens uit het I&R-systeem worden uitgewisseld. In deze periode informeert RVO nu per brief de geitenhouder dat zij een machtiging hebben ontvangen ter verificatie. Dit heeft ertoe geleid dat er na afloop van een kwartaal langer gewacht moet worden met het uitvoeren van de rekentoets en prestatiebeoordeling over 2018. In de tussen periode kan nog geen lammersterfte-percentage berekend worden van bedrijven die aan het einde van het jaar (en dus nog net op tijd) de machtiging hebben afgegeven.

Conclusie

De uitvoering van het Plan van aanpak Welzijn geitenbokken ligt op schema met het stappenplan en tijdsplanning in de bijlage van het plan van aanpak. Daarbij is er binnen de sector breed draagvlak om invulling te geven aan het plan van aanpak. Het is erg jammer dat in een aantal gevallen het afmesten van bokjes op het eigen bedrijf belemmerd wordt door wet- en regelgeving. In maart 2019 volgt een analyse van de lammersterfte over het kalenderjaar 2018.